

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: riik peab hüvitama samasoolise paari pereellu sekkumisega tekitatud mittevahalise kahju

Riigikohus: riik peab hüvitama samasoolise paari pereellu sekkumisega tekitatud mittevahalise kahju

18. juuni 2020

Riigikohus mõistis Politsei- ja Piirivalveametilt (PPA) välja hüvitise mittevahalise kahju eest, kuna PPA oli jätnud läbi vaatamata Eesti kodaniku samast soost registreeritud elukaaslase elamisloa taotluse Eestisse asumiseks. PPA tugines elamisloa andmata jätmisel välismaalaste seadusele, mille Riigikohus tunnistas eelmisel aastal põhiseadusvastaseks. Seetõttu rikkus PPA otsus kaebaja eraelu puutumatust. Riigivastutuse seaduse järgi peab riik sellises olukorras mittevahalise kahju hüvitama.

Kohtuasjas leidis kaebaja, et tal tekkis mittevahaline kahju, sest välismaalaste seaduses polnud ette nähtud õiguslikku alust anda elamisloa samast soost registreeritud elukaaslase juurde Eestisse elama asumiseks. Seetõttu jättis PPA 2016. aastal tema elamisloa taotluse läbi vaatamata. Riigikohtu üldkogu tunnistas 2019. aasta 21. juuni otsusega välismaalaste seaduse põhiseadusvastaseks ja kehtetuks osas, millele PPA otsuse tegemisel tugines.

Kassatsioonkaebuses palus kaebaja mõista Eesti Vabariigilt välja mittevahalise kahju eest hüvitis 10 000 eurot või õiglane hüvitis kohtu äranägemisel.

Riigikohus rahuldab mittevahalise kahju hüvitamise nõude ja mõistis PPA-lt kaebaja kasuks välja mittevahalise kahju eest hüvitise 500 eurot.

Kohtuasja peamine õiguslik küsimus seisnes Riigikohtu halduskolleegiumi hinnangul selles, kas kahju tekitajaks tuleb lugeda seadusandja või PPA kui seadust rakendava asutuse. Praegusel juhul kaebajale enne PPA otsust mittevahalist kahju ei tekkinud ning kaebaja nõue seadusandja tegevusetusega tekitatud kahju hüvitamiseks jäi rahuldamata. Põhiseadusvastane olukord tekitas kaebaja jaoks küll teatud ebakindluse, kuid igasugune õigusselgusetus ei ole hüvitatav mittevahalise kahjuna.

Mittevahaline kahju tekkis kaebajal aga PPA otsuse tagajärjel. PPA tegi kaebaja suhtes konkreetse otsuse, mis välistas talle tähtajalise elamisloa andmise ja tema õiguse elada koos registreeritud elukaaslasega Eestis. Sellega rikkus PPA kaebaja eraelu puutumatust. Riigivastutuse seaduse järgi võib inimene nõuda mittevahalise kahju hüvitamist eraelu puutumatuse rikkumise korral. Eluliselt on usutav, et elukaaslase juurde elama asumise keelamine tekitab märkimisväärsed hingelisi üleelamisi. Ehkki PPA tugines otsuse tegemisel seaduse sättele, mis välistas loa andmise, tunnistas Riigikohus selle sätte põhiseadusvastaseks ja kehtetuks, mistõttu oli PPA otsus õigusvastane. Põhiseaduse järgi tohib riigivõimu teostada ainult põhiseadusega kooskõlas olevate seaduste alusel. Seega ei välista ega piira põhiseadusvastane seadus riigi vastutust isiku õigustesse sekkumise eest.

Hüvitise väljamõistmisel võttis Riigikohus arvesse asjaolu, et kaebajal oli kohtumenetluse ajal õigus Eestis

viibida viisa ja esialgse õiguskaitse korras antud tähtajalise elamisloa alusel. See leevendas kaebaja olukorda, kuid ei kõrvaldanud PPA otsuse mõju tervikuna.

OTSUS [1]

Susann Kivi

Riigikohtu pressiesindaja

+372 5333 9846

susann [dot] kivi @ riigikohus [dot] ee

Image not found

file:///data/www/www.riigikohus.ee/sites/default/files/elfinder/RK%20100_allkirja%20n%C3%A4idis.jpg

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-riik-peab-huvitama-samasoolise-paari-pereellu-sekkumisega-tekitatud>

Lingid

[1] <https://www.riigikohus.ee/et/lahtendid/?asjaNr=3-16-1903/69>